

det ikke skulde være til Fremme af Borgerheld, og naar man saa kan finde den bedst mulige Form, hvorunder Pengene kunne komme Borgerne til Nytte, skal man vælge den Form, uanset om den maatte kunde genere enkeltes statsøkonomiske Principper noget. Det er vist det ærede Medlem bekendt, at i Thykland har Forholdet udviklet sig saaledes, at der har dannet sig to forskellige Arter af Laanekasser i noget lignende Former som denne: de Raiffeisenske Laanekasser og de Schulze-Delitzsch'ske Kreditskasser, og at de første særlig sigte til at komme Landbruget til Hjælp, medens de andre Kasser, som jeg nævnte, efterhaanden have udviklet sig til alene at støtte Haandværkere, de mindre industridrivende osv. i Byerne, og det er vist ogsaa det ærede Medlem bekendt, at om end ganske vist de Raiffeisenske Kasser i lang Tid have stridt imod at saa Hjælp af Statskassen, have de Schulze-Delitzsch'ske Kasser i Virkeligheden faaet et meget betydeligt Tilskud fra Staten for at kunne virke for de Formaal, til hvis Løsning de ere stiftede. Jeg tror ikke, der vil være det mindste farlige ved at komme ind paa en lignende Ordning her i Danmark. Det er selvfølgelig ikke Meningen med dette Lovforslag at der skal stables særlige Regler for Statens Penges Anvendelse lige over for Landbruget. Hvis samme Trang skulde komme til Stede for andre Samfundsklasser, og man kunde bygge en Ordning op, som var ligesaa betryggende for Statskassen som den, der her er foreslaaet, og Forholdene i det hele taget kunde stilles sammen og være lige, ja, saa vil der jo selvfølgelig ikke være det mindste i Vejen for at træffe en lignende Ordning med Hensyn til Skipperne, Haandværkerne og de andre Samfundsklasser, som det ærede Medlem nævnte.

J. Sage: Det glæder mig, at den højtærede Minister erkendte, at de Kasser i Thykland, som man ligesom har villet danne denne Lov efter, netop have villet staa paa egne Ben, idet man har haft en Fornemmelse af, at en Forbindelse med Staten blev noget helt andet, end privat at danne saadanne Foreninger og selv staae Kredit. De andre Foreninger, de Schulze-Delitzsch'ske Foreninger saa Statstilskud til Hjælp til deres Udgifter eller paa hvilken anden Maade de saa denne Hjælp; det er jo i Overensstemmelse med, hvad vi ved mangfoldige Lejligheder have gjort, og jeg for mit Vedkommende har aldrig protesteret imod, at man gør noget saadant over for Foreninger, der skulle dannes, og ej heller over for ældre Foreninger

inden for bestemte Rammer. Men det er noget helt andet, end at Statens Kredit og Penge stilles til Raadighed for Foreninger, som kun yde den personlige Garanti, der findes hos Foreningens Medlemmer. Det er altsaa et betydeligt Skridt videre, end man er gaaet paa de Steder, hvorfra man har laant Tanken. Naar den højtærede Minister mente, at man skulde gøre, hvad der var til bedst Nytte for Borgerne, saa er det rigtignok en Sætning, som har en saa uhyre Almindelighed, at jeg ikke ved, hvorledes man skal imødegaa den. Men jeg vil rigtignok spørge den højtærede Minister, om han virkelig mener, at naar man blot til Forvar for en Udgift kan anføre, at den kan være til Nytte for en eller flere Borgere, saa er den berettiget. Jeg ved ikke, hvorledes den ærede Ministers Stilling vil blive over for Forslaget om 1/2 Mill. Kr. til Jagtforeningerne; thi de ville utvivlsomt gøre ganske overordentlig Nytte, navnlig til at hjælpe Jagtforeningerne i de Øjemed, som de have i andre Retninger. Og naar der har været stillet Forslag til andre Millioner, som vi tidligere havde Forslag om under den politiske Kamp, saa til det ene og saa til det andet, paa Grund af Vinterens Strengthed o. s. v., saa gad jeg nok vide, om den højtærede Minister kunde benægte, at disse Penge ogsaa kunde gøre Nytte. Nej, jeg ser mig ganske vist ikke i Stand til at besvare et Spørgsmaal, stillet i den Grad i sin Almindelighed. Sagen maa naturligvis ses under Hensyn til, ikke alene om det i et givet Tilfælde kan komme til Nytte, men tillige, om Følgerne ikke i andre Henseender ere for alvorlige. Og det glæder mig for saa vidt, at den højtærede Minister har erkendt, at det var logisk, hvad jeg udtalte, at naar vi nu godkende dette Princip, maa vi under nogenlunde lignende Forhold anvende det lige over for andre Samfundsklasser. Jeg har nu Ministerens Ord for, at jeg kan opfordre Smaaskipperne til at danne Foreninger, og forlange Statens Penge til Foreninger for at anskaffe Stibe, hvilket jo er Skipperes Dristskapital, og jeg kan opfordre de industridrivende til at forlange Statens Hjælp, naar Tiderne blive ugunstige; for Øjeblikket ere Tiderne ret gunstige for de industridrivende, men naar der kommer vanskelige Tider, skal jeg for mit Vedkommende erindre den højtærede Ministers Ord i saa Henseende og i alt Fald give dem en avis om, at de i den højtærede Minister vil finde en Ven, en Støtte for deres Forlangende om, at Statens Penge skulde staa til deres Raadighed, naar blot de danne solidariske Foreninger. For saa vidt er jeg altsaa den